

**Pisteen kesä 2009:
Taidekasvatusvankkurit,
sirkuspääsky ja
runomuurahainen**

Onpas mittaa kaupungin teillä,
onpas mutkia monta!
Onpas onni matkassa meillä,
löytyy paljon tutkimatonta.

Siispä kultani kanssa kävelen
tahdissa kävelysävelen
ihmetellen, ällistellen, taivastellen taivasta:
kuuluuko laulua, kuuluuko laulua, kuuluuko laulua laivasta?

Löytyypä polku ja piennar,
löytyypä pellon laita,
löytyypä lammas ja löytyypä rukki,
löytyypä villapaita.

Löytyypä silta suunnaton,
löytyy sen alta joki,
joen juoksua katsotaan,
ja pitkään, tottahan toki!

Eppu Nuotio (Silkkipaperitaivas, Tammi 2005)

1. TARKOITUS

Monitaideyhdistys Piste etsii aktiivisesti uudenlaisia esitystiloja ja kohtaamis- mahdollisuuksia yleisön kanssa. Eppu Nuotion runo kuvaa hyvin lähestymistä- paa, jolla Pisteeseen kesä 2009 tarkasteli Rovaniemeä kaupunkina ja sukupolvien ketjuna.

Avoimessa kaupunkitilassa tapahtuvat muutokset kiinnostavat tällä hetkellä niin tutkijoita, taiteilijoita, kaupunkisuunnittelijoita, kasvattajia, sosiaalialan ammat- tilaisia kuin tavallisia perheitäkin. Lasten leikkikulttuuri on muuttunut, eivätkä perinteiset pihaleikit enää kokoa asuinalueiden lapsia yhteen ja saa heitä liikku- maan kuten ennen.

Sirkuspääsky ja runomuurahainen -tapahtumakokonaisuudeksi nivoutuneissa esityksissä ja Taidevankkurit-työpajoissa kaupunkitilaa lähestyttiin lastenkult- tuurin keinoin kolmena peräkkäisenä heinäkuun keskiviikkona (8.7., 15.7. ja 22.7.) pääkirjaston ja Uimahalli Vesihiiden piholla. Ohjelmassa oli yksi ensi-ilta (Huviajelu) ja yksi vierailuesitys (Pauli-herran satuhetket: Aallotar). Yhteistyössä Uimahalli Vesihiiden kanssa toteutettiin Pikku Aallotarten- polskimispaja.

Kynnys osallistua ja tulla mukaan esityksiin ja työpajoihin pidettiin tarkoituksella matalalla. Ennakoilmoittautumisia ei vaadittu. Sateen sattuessa oltiin sisällä kirjastossa tai uimahallissa. Tapahtumiin osallistui yhteensä 287 henkilöä. Oh- jelmiston suunnittelussa oli tarkoituksella haluttu huomioida kaikki ikävuodet syntymästä kouluikään. Kesän 2009 kokemuksen perusteella kysyntä oli suurinta 0-3-vuotiaiden keskuudessa. Tulevina kesinä kaupunkitilaa lähestytään yhä yllät- tävimmillä piholla, mutta myös puistoissa eri puolilla kaupunkia. Yhteistyö Lapin Maakuntakirjaston ja Uimahalli Vesihiiden kanssa koettiin molemmin puolin antoisaksi ja sitä jatketaan.

2. KULUJEN JAKAUTUMINEN

Tapahtumakokonaisuuden tuotannosta vastasi Monitaideyhdistys Piste yhteistyössä Lapin lastenkulttuuriverkosto Taikalampun / Rovaniemen kaupungin kulttuuripalvelukeskuksen kanssa.

Kulttuuripalvelukeskus osti Monitaideyhdistys Pisteeltä lastenkulttuurin kehittämiseen tarkoitetulla opetusministeriön Taikalamppu-rahalla kolme Huviajeluesitystä, joista kaksi kuului Sirkuspääsky ja runomuurahainen -keskiviikkosarjaan Rovaniemen pääkirjaston pihalla ja yksi oli vierailuesitys Saarenkylän kirjaston pihalla. Lisäksi kulttuuripalvelukeskus osti Uimahalli Vesihäiden pihalla toteutetut Pikku Aallotarten leikki -polskimispajan ja Pauli-herran satuhetken Aallotar.

Kulttuuripalvelukeskuksen henkilökunta osallistui tapahtumien tuotantoon omalla työajallaan mm. huolehtimalla kaupungin puisto-osaston käyttöön liittyvistä lupa-asioista, kopiaimalla tapahtumista kertovia flyereitä, huolehtimalla lehtiin ja radioihin laitettavista menovinkeistä ja olemalla itse tapahtumahetkinä paikalla auttavina käsinä. Myös Uimahalli Vesihäiden kolme uimaopettajaa osallistuivat työajallaan Pikku Aallotarten leikki -polskimispajan suunnitteluun ja ohjaukseen.

Työryhmä Mette Ylikorva, Joonas Martikainen ja Outi-Maria Takkinen saivat Lapin kulttuurirahastolta 2500 euron henkilökohtaisen apurahan Taidekasvatuvankkurit-hankkeen toteuttamista varten. Yhteistyössä Lapin Kansan kanssa toteutettuun Sirripeikkojen runopiknik -tapahtumaan saatiin merkittävää mainosnäkyvyyttä Lapin Kansasta.

3. ONNISTUMISEN ARVIOINTI

Lapsiperheille suunnatun kesätoimintansa tavoitteeksi Piste on asettanut matalan kynnyksen toiminnan kehittämisen taiteellisesti ja taidekasvatuksellisesti korkeatasoiselle tarjonnalleen.

3.1. Saavutettavuudessa onnistuminen

Saavutettavuus muodostuu monista eri tekijöistä ja sen voidaankin ajatella olevan eräänlainen ketju. Puhuttaessa ketjusta on hyvä muistaa sen olevan aina yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki. Seuraavaksi kesää 2009 arvioidaan saavutettavuuden osa-alueiden näkökulmasta.

a) Tiedotuksen saavutettavuus

Sirkuspääsky ja runomuurahainen -tapahtumakokonaisuudesta tehtiin A3-kokoinen juliste, joka oli näkyvästi esillä pääkirjastossa ja Uimahalli Vesihidessä, kaupungin kulttuuri- ja liikuntatoimen muissa kesällä avoinna olevissa yksiköissä sekä kaupoissa ja palveluissa, joita lapsiperheet aktiivisesti käyttävät. Juliste vietiin myös kaikkiin keskustan hotelleihin, leirintäalueelle ja turisti-infoon. Hotelleissa oltiin innostuneita siitä, että tarjolla on jotain sellaista, mitä voi suositella lapsiperheille.

Julisteella pyrittiin levittämään tietoisuutta Sirkuspääsky ja runomuurahainen -tapahtumakokonaisuudesta. Lisäksi tehtiin muistamisen helpottamiseksi

erillinen flyer kirjaston tapahtumista ja uimahallin ohjelmasta. Flyer oli jaossa suurimmassa osassa paikkoja, joissa myös juliste oli nähtävillä. Flyerit toteutettiin mustavalkoisina kopioina eri värisille papereille. On mahdollista, että kaikki eivät osanneet yhdistää flyereitä ja tapahtuman julistetta toisiinsa.

Kulttuuripalvelukeskus huolehti tapahtumien tiedottamisesta Lapin Kansa ja Uusi Rovaniemi -lehtien Menemiset-palstoille sekä Lapin radion toimitukselle. Siitä huolimatta kaikki tapahtumat eivät ilmestyneet Menemiset-palstalla, mikä heikensi tapahtumakokonaisuuden hahmottumista lehtien lukijoille. Sateisena päivänä radion toimittajat mainostivat useita kertoja tapahtumaa kirjaston pihalla, mutta unohtivat mainita, että sateen sattuessa ollaan sisällä.

Merkittävä markkinointi- ja näkyvyysapu saatiin yhteistyöstä Lapin Kansa -lehden kanssa, kun se mainosti lehdessään tapahtumakokonaisuuden avajaistapahtumaa Sirripeikkojen runopiknik värikkäällä ja muutenkin positiivista huomiota herättävällä mainoksella.

Merkittäviksi tiedotuksen kannalta osoittautuivat sosiaaliset verkostot. Erityisen paljon osallistujia tuli Mannerheimin Lastensuojelu Liiton muskari- ja Lorutellenryhmien harrastajien piiristä. Kaikille heille ei ollut välittynyt välttämättä tietoa siitä, mitä tapahtuu, mutta tärkeintä oli, että tapahtuu. Näiden osallistujien avoin ja myönteinen asenne uutta kohtaan oli palkitsevaa myös esiintyjien näkökulmasta.

Tärkeä uusi avaus Pisteessä oli blogi, jota Joonas Martikainen aktiivisesti ylläpiti osoitteessa www.pisteensa.blogspot.com. Linkit netistä löytyivät säännustuksiin ja paikallisliikenteen aikatauluille täydensivät sivujen houkuttelevia valokuvia ja tekstejä tulevista tapahtumista. Blogin kehittäminen on yksi tulevaisuuden tavoitteista.

b) Fyysinen saavutettavuus

Pääkirjaston ja Uimahalli Vesihäiden pihat tulivat valituksi kesän 2009 tapahtumapaikoiksi mm. siksi, että niissä liikkuminen oli jo valmiiksi helppoa ja turvallista. Molemmissa paikoissa oli myös helppo siirtyä sisätiloihin sateen sattuessa.

Heinäkuun aikana kävi kuitenkin ilmi, että ihmisten mielikuvat uimahallin pihas-
ta olivat ilmeisesti vääränlaiset: moni tuntui pelkäävän pihalla liukastumista ja altaaseen tipahtamista. Pihalla ei kuitenkaan ole liukkaita kaakeleita, eikä siellä ole ahdasta. Tilaa liikkua on runsaasti ja piha on tarkoitettukin paitsi uimiseen myös kaupunkilaisten puistokäyttöön. Tulevina kesinä projektin haasteena voisikin olla saada kaupunkilaiset löytämään uimahallin viihtyisä piha uudelleen. Etenkin lapsiperheille se tarjoaa helpon ja mukavan kesänviettopaikan.

c) Aisteihin liittyvä saavutettavuus

Kesän 2009 taiteenalat sana- ja sirkustaide täydentävät mukavasti toisiaan niin että tapahtumat olivat koettavissa paitsi sanallisesti ja visuaalisesti, myös kehollisesti. Tapahtumakokonaisuuden tiedotus oli runsasta ja moniaistista. Blogia voisi jatkossa kehittää niin, että siellä olisi myös jotain kuunneltavaa.

d) Ymmärtämiseen liittyvä saavutettavuus

"Mitä on sanataide? Minkälaisia valmiuksia sirkustyöpaja minulta edellyttää? Selviävätkö? Onko siellä tarpeeksi hauskaa, että lapseni viihtyy?" Nämä ovat esimerkkejä ajatuksista, joista on mahdollista kasvaa esteitä tapahtumiin osallistumiselle.

Kun tavoitteena on taiteen keinoin tehdä ja kokeilla jotain uutta ja erilaista, on vaikea löytää sanoja, jotka riittävän tyhjentävästi kertoisivat jo etukäteen, mitä tapahtumassa tehdään. Vaarana on myös, että ohjeista ja mainosteksteistä tulee liian pitkiä, jolloin syntyy mielikuva jostain epämääräisestä, johon ei jaksa lähteä mukaan.

Flyereiden takapuolelle tehtiin lapsille hauskat, pienet tehtävät, jotta he kokisivat flyerit myös itselleen kohdistetuiksi.

Hotelleissa toivottiin, että tapahtumista olisi olemassa myös englanninkielistä materiaalia. Tämä olisi mielenkiintoinen haaste myös taiteellisen työskentelyn näkökulmasta: mahdollisuus avata tapahtumat aidosti myös ulkomaalaisille kesäturisteille niin että he pääsisivät kosketukseen paikallisten lapsiperheiden kanssa.

e) Sosiaalinen ja kulttuurinen saavutettavuus

Kesän 2009 tapahtumat olivat kaikille avoimia, mutta kohdistuivat ehkä huomaamattaan silti sisällöltään ja tiedotukseltaan valtaväestöön, tavallisiin lapsiperheisiin laidasta laitaan. Jatkoa suunniteltaessa onkin hyvä miettiä, olisiko tapahtumien suunnittelussa syytä ottaa huomioon myös joitain erityisryhmiä ja / tai kulttuureja. Omalta osaltaan blogikin varmasti parantaa sosiaalista ja kulttuurista saavutettavuutta.

f) Taloudellinen saavutettavuus

Matalan kynnyksen toiminta toteutui ennen kaikkea työpajojen ja esitysten maksuttomuutena. Arvo, joka sopii erityisen hyvin puistoihin ja pihuille suuntautuvaan lapsiperheiden kesätoimintaan ja jota kannattaa vaalia jatkossakin.

3.2. Taiteenalakohtainen onnistuminen (sirkus- ja sanataide)

Kesän 2009 ohjelma oli taiteellisesti ja taidekasvatuksellisesti erittäin onnistunut.

Avajaistapahtuma Sirripeikkojen runopiknik kutsui perheitä pääkirjaston pihalle piknikille. Tapahtuman aikana satoi vettä ja ohjelma siirrettiin sisätiloihin. Mette Ylikorva, Joonas ja Uno Martikainen esiintyivät klovniperheenä, Outi-Maria Takkinen veti varmalla kokemuksella runoleikkituokion sylivauvoille ja samaan aikaan Duo Pullakka (Outi ja Ville Sorsa) laulatti ja leikitti sitä vanhempia lapsia. Vastikään oululaistunut Duo Pullakka oli rovaniemeläisille aivan uusi ja todella myönteinen tuttavuus ja Ville Sorsa lahjakas säveltäjä, jonka musiikki avaa kuulijoilleen uusia ulottuvuuksia tuttuihin ja vielä tuntemattomampiin kotimaisiin lastenrunoihin.

Kesän 2009 merkittävin uusi avaus on epäilemättä klovneria. Mette Ylikorvan Klovni Klementtiini on taidokas ja sydämet särkevä hahmo, jonka uudelleennäkemistä jääme kaikki suurella innolla odottamaan!

Sirripeikkojen runopiknik on valmis ja herkullinen tapahtuma, jonka soisi jatkuvan myös tulevina kesinä.

Mette Ylikorvan ja Outi-Maria Takkisen pitää jatkunut yhteistyö vauvaperheiden runoleikkien kehittämisessä sirkusakrobatian suuntaan huipentui Huviajelu-esityksen valmistumiseen. Runoa ja sirkusta yhdistävässä esityksessä lapset saavat osallistua tapahtumien kulkuun yhdessä vanhempiansa kanssa. Esitys on tehty hyvin tarkasti 2-3-vuotiaita uhmaikäisiä sekä heidän vanhempiaan ymmärtäen.

Huviajelu on varmuudella mielenkiintoinen ja tasokas avaus vauvakulttuurin buumin mukanaan tuomien esitysten ja työpajojen joukossa ja sitä tarjotaan vuonna 2010 eri puolilla Suomea järjestettävien festivaalien ja tapahtumien ohjelmistoon. Esitystä vaivaa vielä ohjaajan puuttuminen. Jatkoharjoittelulla ja lisäämällä työryhmään ohjaaja se on kuitenkin viittä vaille valmis hitti. Kiitos kaikille kesän 2009 Huviajelulle osallistuneille lapsille!

Mielenkiintoinen uusi avaus oli yhdessä Uimahalli Vesihäiden kanssa toteutettu Sakari Topeliuksen satuun pohjautuva Pikku Aallotarten leikki -polskimispaja 4-6-vuotiaille. Se herätti myös paljon kiinnostusta sanataiteen kentällä muualla Suomessa. Outi-Maria Takkinen lyhensi satua sen verran, että sitä jaksoi seurata altaasta käsin. Aina välillä pysähdyttiin eläytymään sadun yksityiskohtiin ja jännitteisiin erilaisten uimakoulusta tuttujen vesileikkien avulla. Niitä ohjasivat ja leikkivät lasten kanssa altaassa Uimahalli Vesihäiden uimaopettajat Sanna-Kaisa Pöyry, Markus Kekkonen ja Ville Kykyri.

Idea oli siis vanha tuttu draamaharjoitus, mutta nyt draaman sijasta polskittiin altaassa. Lasten ja uimaopettajien eläytyminen oli upeaa! Lopuksi uimaleikkeihin yhdistyi vielä jonglöörausharjoituksia Mette Ylikorvan johdolla.

Vanhemmilla ja muulla yleisöllä oli mahdollisuus seurata Pikku aallotarten leikkiä altaan reunalla. Ilmeisesti kuitenkin niin, että altaassa olleet saivat pajasta eniten irti. Muu paikalla ollut yleisö olisi odottanut hieman esityksellisempää katsottavaa. Tätä on hyvä jäädä jatkossa miettimään.

Myös kohderyhmän ikää on syytä tarkistaa. Nyt pajaan osallistui lähinnä 3-vuotiaita lapsia. Osalla oli jompikumpi vanhemmista mukana altaassa, mikä ei ollenkaan haitannut menoa ja tunnelmaa. Tämäkin on hyvä ottaa huomioon, kun tehdään jatkosuunnitelmia!

Kesä 2009 huipentui Pauli-herran satuhetkeen Uimahalli Vesihäiden pihalla. Reetta Hietanen ja Outi-Maria Takkinen kertoivat Sakari Topeliuksen Aallotar-sadun, jota sirkustaiteilija Mette Ylikorva visualisoi metsänprinssi Kanervona.

Topelius on mielenkiintoinen ja selvästi uudelleen tulkinassa oleva henkilö suomalaisen lastenkulttuurin historiassa. Takkisen ja Hietasen Topelius-tulkinnoillekin soisi löytyvä ajan ja paikan myös tulevien kesien ohjelmistossa.

Teksti: Outi-Maria Takkinen

Valokuvat: Matti Kurkela ja Joonas Martikainen

4. DOKUMENTTEJA TOIMINNASTA

Pisteen mediatiedote

Sirkuspääsky ja runomuurahainen - Tapahtumia lapsiperheille Rovaniemen pääkirjaston ja Uimahalli Vesihiiiden pihalla heinäkuussa 2009. 30.6.2009.

Pisteen oma aineisto

Sirkuspääsky ja runomuurahainen. Tapahtumia lapsiperheille kirjaston ja uimahallin pihalla -juliste, kesäkuu 2009.

Sirkuspääsky ja runomuurahainen. Tapahtumia lapsiperheille pääkirjaston pihalla -flyer, kesäkuu 2009.

Sirkuspääsky ja runomuurahainen. Tapahtumia lapsiperheille Uimahalli Vesihiiiden pihalla -flyer, kesäkuu 2009.

<http://pisteenkesa.blogspot.com/> -blogi, kesäkuu 2009.

Sirripeikkojen runopiknik. Runoleikkituokio sylivauvoille -käsiohjelma, 8.7.2009.

Huviajelu-käsiohjelma, heinäkuu 2009.

Pisteen kesä 2009 esillä lehdistössä

Veera Vasara: *Sirkuspääsky ja runomuurahainen kutsuvat tekemään yhdessä*. Lapin Kansa 5.7.2009.

Mainos: *Sirripeikkojen runopiknik. Vauva- ja lapsiperheille ke 8.7. klo 14 Rovaniemen pääkirjaston pihanurmella*. Lapin Kansa 6.7.2009.

Minne mennä? *Sirkuspääsky ja runomuurahainen lapsiperheille*. Lapin Kansa 7.7.2009.

Mainos: *Sirripeikkojen runopiknik. Vauva- ja lapsiperheille ke 8.7. klo 14 Rovaniemen pääkirjaston pihanurmella*. Uusi Rovaniemi 8.7.2009.

Leena Talvensaari: *Kesäelämyksiä lapsiperheille. Runoa ja sirkusta vauvoille, uhmaikäisille ja vanhemmillekin*. Uusi Rovaniemi 8.7.2009.

Menemiset-palsta: *Huviajelu. Monitaideyhdistys Piste ry:n runoa ja sirkusta yhdistävä esitys 2-3-vuotiaille kirjaston pihalla, sateella sisätiloissa klo 14*. Lapin Kansa 15.7.2009.

Kuvauutinen: *Sanataidetta vedessä: Topeliuksen pikku Aallottaret altaassa*. Lapin Kansa 24.7.2009.

Seija Lappalainen: *Metsän ja meren rajalla tuulee*. Lapin Kansa 24.7.2009.

